

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ  
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**



**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ  
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО  
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,  
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

**(Суми, 20-21 квітня 2017 року)**

**Суми  
2017**

2. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история [Электронный ресурс] / Ю. М. Лотман – М., 1996. – 464 с. – Режим доступа: [http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof\\_sites/kazakova/leccion\\_5.pdf](http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/kazakova/leccion_5.pdf)
3. Городецкий Б. Ю. К типологии коммуникативных неудач / Б. Ю. Городецкий, И. М. Кобозева, И. Г. Сабурова // Диалоговое взаимодействие и представление знаний. – Новосибирск, 1985. – С. 64–78.
4. Кобякова И. К. Категория ничто в переводческом наследии Жана-Франсуа Шампольона / И. К. Кобякова, С. А. Швачко, А. Н. Кобяков // GISAP : Philological Sciences. № 10. - London: International Academy of Science and Higher Education, – 2016. – P. 33-36.

## **РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОРЕЛЯЦІЇ КОНЦЕПТІВ “UKRAINE” – “EUROPEAN UNION” НА СТОРІНКАХ АНГЛОМОВНОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРЕСИ**

Чемодурова Є. Ю., студ. гр. ПР-31

Прокопенко А. В., канд. філол. наук, ст. викладач кафедри ГФ

На сучасному етапі у мовознавстві неможливо простежити єдину думку у трактуванні поняття «концепт» і його можливість характеризувати оточуючий світ. У науковій літературі є досить багато дефініцій цього поняття, оскільки воно є одним із ключових у дослідженні мовної картини світу.

Серед науковців, які займалися вивченням концепту в мовознавстві, відомі М. Полюжин, Ю. Степанов, Г. Слишкін, А. Шмельов, С. Аскольдов, В. Колесов, В. Телія та інші. Дослідники відзначають, що концепт, як категорія, яка є однією з найважливіших для цілої низки гуманітарних наук, характеризується своєю неоднорідністю.

Згідно з різними визначеннями, концепт – це «знання людини про дійсність в її елементах і перспективах» [2, с. 120]. У сучасній лінгвістичній науці загально визнаними є три основні підходи до розуміння концепту, які базуються на такому положенні: концепт – те, що називає зміст поняття, синонім смислу; концепт як увесь потенціал значення слова разом з його конотативним елементом; концепт є результатом зіткнення значення слова з особистим і загальнонародним досвідом людини, тобто посередником між словами і дійсністю.

Англомовний газетний дискурс є активним середовищем конструювання поняттєво-ціннісного змісту концептів, що репрезентують явища, які викликають інтерес із боку представників англомовних лінгвокультурних соціумів [1]. У межах кожного тематичного складника концепту виділяють два типи референтів: *актанти* (конкретні референти, які актуалізують у висловленні) і *події* (складні ситуації, що відображають глибокі й поверхневі зв'язки між актантами, їхніми ознаками та діями і відносинами).

Складники концептів UKRAINE та EUROPEAN UNION визначаються шляхом встановлення референтів, номінації яких найбільш часто репрезентують Україну в дискурсивних контекстах – як цілісно (Ukraine or European Union, Europe), так і метонімічно на підставі відношення ЧАСТИНА > ЦІЛЕ.

Референтами концепту УКРАЇНА у сучасному англомовному публіцистичному дискурсі є УКРАЇНА як цілісна сутність (*Ukraine, country*), ВЛАДА (*Ukraine's new leaders, the government, presidency*), ОПОЗИЦІЯ (*Opposition Bloc, Ukrainian Radical leaders*), ЗМІ (*press, media, journalists, television channels, TV*), НАРОД УКРАЇНИ (*people, Ukrainians*).

Серед актантив концепту EUROPEAN UNION виділяємо ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ (*regional Europe*), ПОЛІТИКА (*united Europe, federal European government, integrated Europe, undivided Europe*), КРАЇНИ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ СОЮЗУ (*"The "Old Europe" is France, Germany, and their satellites"*). Сюди відносимо й актанти ВЛАДА й ЗМІ, властиві концепту UKRAINE.

Актант УКРАЇНА кваліфікують на підставі таких властивостей, як «слабкість», «недемократичність»; властивостями актанта ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ навпаки є «стабільність» і «демократичність». Актант НАРОД УКРАЇНИ позитивно кваліфікують як «миролюбний», і «розчарований діями політиків». Актант ЗМІ кваліфікують як такий, що «зазнає утиску влади». Актант ВЛАДА асоціюється з сірими кардиналами, а ПОЛІТИКА – з чорною дірою, в той час як політика Європейського союзу інтерпретується як така, що заснована на загальноприйнятих цінностях.

Наведемо приклад: *Ukraine is losing the right to call itself a democratic nation and is drawing into question any hope it has for EU membership any time soon* (Guardian, 22.08.2010). У цьому фрагменті

актанту УКРАЇНА експліцитно приписують властивість «недемократичність».

Ці концепти взаємодіють, адже існують в одній концептосфері, але спільні для них обох актанти мають протилежні асоціації, тобто виражені кардинально різними за значенням референтами.

1. Аскольдов С. А. Концепт и слово / С. А. Аскольдов // Русская словесность : антология / под ред. В. Н. Перознака. – Москва : Academia, 1997. – С. 267–280.
2. Полюжин М. М. Функціональний і когнітивний аспекти англійського словотворення / М. М. Полюжин. – Ужгород: Закарпаття, 1999. – 240 с.
3. To withdraw is not patriotic / The Guardian. – [Electronic resource] – access mode : <https://www.theguardian.com/business/2000/feb/23/emu.theeuro1>.
4. Кобзева Н. А. Функционирование политического интервью в медиаполитическом дискурсе / Н. А. Кобзева, А. В. Прокопенко // В мире научных открытий. – 2015. – №. 1.3(61). – С. 1373-1380.

## **ІЗ ІСТОРИЧНОГО СЛОВОТВОРУ: СЛОВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ У СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ**

Щигло Л. В., канд. філол. наук, доцент

Словотвірна система будь-якої мови є одним із основних джерел поповнення її лексичного складу новими словами. Як і будь яка інша система мови, словотвірна система розвивається та змінюється протягом всього періоду розвитку мови. Кожен із історичних етапів німецької мови характеризується своїми особливостями системи словотвору, які залежать від багатьох чинників та відображають історичну динаміку мови від її становлення до сучасного стану.

Якщо розглядати словотвірну систему німецької мови в аспекті діахронії, то середньовірна німецька мова характеризується значними темпами розвитку та збагачення словникового складу мови. Слід зазначити, що на базисі порівняно невеликого давнього фонду лексичних одиниць, переважно конкретних за своїм значенням, поступово створюється все розмаїття і багатство словникового складу мови, великі сім'ї споріднених за своїм походженням слів, які